

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 7)

„Gazeta” ieșe în mă-care zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franco.
Se prenumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov
la administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 33 etajul I:
I. pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un esempliar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 33.—Anul LVIII.

Brașov, Duminecă, 12 (24) Februarie

1895.

Nemiloșii mi-loși.

Brașov, 11 Februarie v. 1895.

O scire ciudată am primit
erî dela Clușiu, ăr astădî alta și mai
ciudată din Munții apusenî.

La Clușiu, mai multorî tinerî
universitarî români, carî primiau sti-
pendii din fundațiunii naționale ro-
mânesce, ministrulî ungurescî alî
instrucțiunii publice, Iuliu Wlassics,
li-a opritî stipendiile din cauză, că
cu ocaziunea procesului pentru Me-
morandî, acești tinerî ar fi subscrisî
nise hărții, prin carî erau îndem-
nați Româniî să ia parte în nume-
rî câtî mai mare la aceî proces.

Stipendiile acestea însă nu sunt
intemeiate de Wlassics, nicî de statî,
nicî de guvernî, ci au fostî inte-
meiate de Româniî mari, carî și-au
trasî bucătura dela gură, au cruțatî
și au muncitî, pentru ca din rodulî
muncei lorî cinstite și cu multe su-
dorî împreunate, să lase moștenire
neamului românescî nise fundațiunii,
din carî să se crească și ajutoreze la
școlă fiî vrednicî ai poporului nos-
tru.

Cum vine dăr ministrulî Wlassics
să se facă poruncitorî peste aceste
fundațiunii? Cu ce dreptî vine elî
să subtragă stipendiile din funda-
țiunile românesce dela nise tinerî,
a căroră vrednicîă nu guvernulî, nu
Wlassics are s'o judece, ci numai și
numai Consistorulî dela Blașiu, în
a căruia grijă și chivernisire au fostî
lăstate aceste stipendii de intemei-
torî lorî?

Sperămî firmî, că Consistorulî
metropolitanî din Blașiu, alî căruia
dreptî de liberă chivernisire l'a căl-
catî prin aceșta ministrulî ungu-
rescî Wlassics, va sci să respingă
după cuviință pasulî acesta cute-
zatî, volnicî și ilegalî alî său. Sti-
pendiile românesce suntî a se da

acelorî tinerî, carî se pōrtă după
dorința Consistorului și a poporului
românî, ăr nu celorî ce se pōrtă
pe placulî ministrului ungurescî.

Atăta cu privire la d-lî Wlassics.
Multî mai viclenî, decâtî Wlas-
sics, pare a fi însă soțulî său Lukács,
ministrulî de finanțe. Acesta își a-
runcă acuma mrejele sale asupra preo-
țilorî români gr. cat. din Munții
apusenî, din carî ar voi să facă totî
atâți pioneri ai maghiarisărei și cor-
teși ai săi pentru alegerile dietale.

Se scie, că în Munții apusenî,
unde ministrulî Lukács își are cer-
culî electoralî, se află mai multe
parochii române greco-catolice, carî
stau sub patronatî regescî. În schimb
pentru acestî patronatî, amintitele
parochii primescî dela erarî câte-
unî ajutorî anualî, din care se sa-
larisăză preoții. Deorece însă pentru
preoții maghiari romano-catolici gu-
vernulî a măritî salarele la maxi-
mulî de 700 fl., preoții români din
tractulî Zlatnei, la îndemnulî pro-
topopului lorî Iuliu Montani, au ce-
rutî să li-se mărescă și ale lorî sa-
lare asemenea preoților romano-ca-
tolici.

Ministrulî Lukács la aceșta nu
s'a învoitî, dăr în cele din urmă s'a
„milostivitî” totuși se dea și pentru
„oláh popak” dela Zlatna câte-unî
ajutorî, dăr acestî ajutorî se nu fiă
legatî de parochii, ci numai de per-
sone. Va să dîcă unî preotî, fiă elî
într'o parochiă câtî de slabă și aibă
o purtare câtî de bună și vrednică,
dēcă însă ochii lui nu i placî mini-
strului, nu capetă nimicî; pe cândî
din contră, cei ce vorî să câștiga
inima ministrului, vorî primi ajutorî
chiar și dēcă n'ar avé așa mare tre-
buiță de ele. În înțelesulî acesta
ministrulî a și numitî sumele, ce
vré să le dea, statorindî tot-odată
și persoanele, între carî ar fi să se
împarțe aceste sume. Celă mai dragî

între toți îi este ministrului preotulî
din Roșia, care deși are o parochiă
dintre cele mai bogate, ar fi să ca-
pete 315 fl.; pentru toți ceialalți
suntî fixate sume mai micî, pentru
unii chiar numai 50—60 fl. După
cum ne scrie unî corespondentî alî
nostru, sumele cele mai mari le-a
destinatî ministrulî pentru aceia
dintre preoți, carî la banchetele mi-
nisteriale și secretariale, date în
Zlatna și Roșia, au sciutî să se pōrte
mai slugarnicî, făcendî nise mutre
patriotice și borborosindî și nise
toaste în limba lui Arpad.

Cu unî cuvântî, aici încă avemî
de a face cu o vênătore de suflete.
Cu banî luați din visteria statului
ministrulî vré să facă din preoții
români din tractulî Zlatnei nise
argați ai săi, carî să jōce după cum
elî le va cânta. Pe calea aceșta
crede d-lî ministru Lukács, că de-o
parte la alegerile viitoare își va puté
asigura isbēnda în cerculî electo-
ralî alî Zlatnei, făcendî din preoții
români totî atâți corteși ai săi, ăr
de altă parte își va face și ore-carî
merite „patriotice” prin subjugarea
acestorî preoți.

Aceșta este vênătore de su-
flete, pe care ministrulî Lukács vré
s'o pună la cale în Munții apusenî.
De-ocamdată e vorba numai de preoții
din tractulî Zlatnei, dăr sub patro-
nagi regescî se află în Munții apu-
senî și alte multe parochii române
gr. cat., cu carî de sigurî ministrulî
va voi să facă mai târziu același
lucru.

Preoții români din Munții apu-
senî vorî sci însă, că aici e vorba
de-o miserabilă cursă, de care au să se
ferescă. Ar fi o pēcătoșă și o dejosire
mare pentru preoțiimea română din
tractulî Zlatnei, ca ea să primescă
în asemeni umilitore condițiunii mila
aruncată de ministrulî ungurescî.

Românilorî nu le trebuiesc milă

ministerială, ci le trebuiesc drepturî

Acēșta să și-o însemne bine
preoții români din tractulî Zlatnei.

Să și însemne bine acești preoți,
că ceea ce vorî câștiga prin umi-
lire și din mila stăpânitorilorî nu
le va aduce folosî și onore nicî lorî,
nicî bisericei. Cei ce din milă voiescî
să trăescă cu mila vorî peri.

Mōrtea archiducelui Albrecht.

În 18 Februarie n. a rēposatî
în Arco (Tirolî) în castelulî său, Înăl-
țimea Sa archiducele Albrecht, uni-
chiulî Majestății Sale monarchului
Franciscî Iosifî, după o viață plină
de merite de 78 ani.

Cu mōrtea archiducelui Albrecht
s'a stinsî unulî dintre membrii cei
mai de frunte și mai meritați ai
casei domnitore de Habsburg, s'a
stinsî, cum se dîce, celî dintăiu sol-
datî alî Majestății Sale și unî mare
binefăcitorî alî armatei împēră-
tescî.

Archiducele Albrecht era fōrte
stimatî și iubitî mai ales de acele
regimente, pe carî le-a condusî în-
suși pe câmpulî de bătăiă în Italia
la 1866 și cu carî a raportatî glo-
riosa învingere dela Custozza. Între
regimentele acestea erau partea cea
mai mare românesce, carî s'au lup-
tatî cu vitejiă, vērșându-și sângele
românescî pentru dinastiă și monar-
chiă.

*

Din incidentulî mōrții archiducelui
Albrecht, tōte capetele încoronate și di-
nastiile din Europa, au trimisî espresii
de condolentî monarchului nostru.

Înmormēntare archiducelui se va face
Marți în Viena, unde Miercurea trecută s'era
i-a fostî transportatî cadavrulî din Arco.
Înmormēntarea, cumspuî foile, va fi splen-
didă.

*

COILETONULŪ „GAZ. TRANS”

Rēsplata iubirei fiescî.

În ferēstra unei căsuțe sērăcăciose
dintr'unî suburbiu alî Vienei, într'o di din
primăvēră anului 1785 ședea o copilă
drăgălașă cam de 19 ani. Lipsa și miseria
chinuiau fără milă inima-i nobilă, ără ca-
pu-i obositî de atâtea cugete negre și-lî
răzimă de mână-i odată albă, ca laptele, și
mōle ca mătasa, acuma însă pālîă de sōre
și aspră de multe lucruri obositore.

Luptandî cu gloriă deplină, tatălî
său, căpitanulî Bergen, în urma ranelorî
primite, a fostî pusî în disponibilitate
cu plata de jumătate. Acēșta stare de re-
pausă a ținutî 3 ani, fără ca să-i fiă mai
bine, spre a puté servi, din care cauză l'au
ștersî din șirulî oficerilorî armatei, cas-
sându-i și plata avută; l'au mângăiatî însă
cu o mică pensie în alte timpuri mai
bune.

Vădendî acestea, bētrānulî soldatî
era să și pērdă mîntea de durere și con-
sternare. Ore nu și-a spusî elî tot-dēuna
vieța în luptele eroice? ore murmură a elî

când-va asupra ranelorî căpătate, carî l'au
făcutî neapțî de ori-ce oficiu? Nu pōte fi
dorința împēraturî, ca unî bravî soldatî
să pēră de fōme, pe când cei de lângă elî
se desmērdă în plăceri.

Și cu tōte acestea, ori unde mergea
să și caute dreptulî său, bietulî de elî
afla numai dare din umerî și uși închise,
când cerea mai cu energiă să i-se facă
dreptate; căci împēraturî Iosifî II., dela
care aștepta înbunătățirea stării sale, era
dusî prin țēră, spre a-se convinge în per-
sōnă despre trailulî popōrelorî sale.

Teribilă a fostî vieța petrecută în lu-
nile din urmă, când erau avisați a trăi nu-
mai din banî câștigați de Augusta, pe di-
ferite cusēturi de artă, cu carî însă, pe lân-
gă tōtă cruțarea, nu se ajungeau. Ca pă-
harulî suferințelorî să fiă cu vērfulî, irita-
rea și durerea trāntiră la patî pe încercatî
său pārinte, și Augusta era nevoită
a folosi totî timpulî pentru îngrijirea lui.
Unî lucru prețiosî după altul a trebuitî să le
vîndă sērmana, fără rude, — fără ajutorî.

În fine medicamentele și rugăciunile
sale ferbinți cătră Dumneșeu, isvorulî tă-
măduirilorî celorî suferinți, reînsănătoșară
pe sdrobotulî său tată așa, că numai cu

una ôră mai înainte s'a pututî duce la
cancelaria curții, spre a-și esopera o au-
diență privată la Impēraturî Iosifî alî
II-lea. Înfiōrătorî a fostî pentru Augusta
momentulî, în care vede pe iubitulî său
pārinte gata de drumî, într'o uniformă ve-
che și cărpită.... Căci chiar și uniformă cea
mai bună au pus'o ca amenetî (zalogî)
pentru... banî.

Ēră când din ferēstră îl vērdu mer-
gēndî pe stradă, cu capulî în pāmēntî,
fără ca să privescă nicî în drepta, nicî în
stānga, atunci în dēnsa s'a nāscutî convin-
gerea, că acesta este celî mai greu drumî
din vieța șcumpului său pārinte. Cu sim-
țemintele schimbăciose aștepta întōrcerea
lui. Sātulă de unî plānsî, isvoritî din o
inimă iubitore, pe neobservate s'a ivitî în
candidulî său sufletî o rață de speranță
neînșelătore; nicî decum nu-și putea în-
chipui, că acela, despre care cetea și aușia
atâtea fapte creștinesce, împēraturî Iosifî
II., să nu-i facă dreptate.

Numai atunci va fi lumină în vieța-i
multî sbuciumată, și pōte că numai în ca-
sulî acela i-se va împlini și o dulce poftă
îndreptățită, sălășluită nu de multî în frage,
da-i inimioră. Nenorocire pentru omulî,

cui i-se pornesce rēu, vinî una după alta,
și ast-felî e posibilî ca pārinții cei avuți
ai lui Leopoldî, — la care dēnsa spera cu
totî farmeculî primei și nematiculei sale
iubiri, — să fiă contrari căsătoriei sale cu
ea, copilă fără nume; însă totuși Leopoldul
său, până a nu porni, pentru unî
timpî îndelungatî, în afaceri comerciale,
din adēnculî inimii și cu lacrimî în ochi
i-a dîș:

— „Mē ducî! dēră îți rămānî cre-
dinciosî, pentru-că m'au înlānțuitî prea
tare bucele tale blondine, carî au țesutî o
legătură neînfrāntă împrejurulî nostru”.

Pentru prima-dată i-a dîș: tu, a cu-
prins'o în brațe, și pe buzelei ferbinți și
purpurii a depusî unî dulce sărutî, ca
cele din povești. Tocmai la momentulî a-
cela se rēsgāndea acuma, și o zimbire
tainică se furișă pe gurița sa; ără obrajii
săi începură a se colora ca nescari tran-
dafiri purpurii. De-odată se deschide ușa
odăii și tatălî-său intră. Pe fața lui pla-
na o serioșitate adēncă, ăr buzele îi trā-
săriau. Augusta din aceste a conchisî, că
mergerea lui a fostî fără de norocî.

Cu modestia-i îndatinată și sfășiată
de supērare, îl întrebă: cum a umblatî

Românii la Custozza și archiducele Albrecht.

Despre bravurile, ce le-au făcut ostașii români la Custozza, aflăm de interes a reproduce următoarea scrisoare de pe câmpul de războiu publicată la 1866 în „Gazeta Transilvaniei“:

CAMPAGNIOLA, 25 Iunie 1866.

Cu ochii plini de lacrimi grăbesc a-ți face trista scire, că George, scumpul meu amic și iubitul tău verișor, încă se află în șirul acelor bavi, cari cădura ieri pe câmpul de onoare.

Lupta se începuse ieri în 24 Iunie. (Duminecă la 6^{3/4}). Lupta fu crâncenă, din cauză că inamicul, mai numeros ca noi, ocupase cu o zi mai înainte pozițiile cele mai bune. Ai noștri se luptară înșe, ca leii, și cele mai grele poziții le luară totuși numai cu asalt. Inamicul fu restrins a se retrage peste granițe (Mincio) în cea mai mare disordine.

Fratele P. căpătă un glonț prin mâneca mantalei dela mâna stângă, și eu un glonț de-a dreapta, fără însă, ca să ne vatame. Ambii ne aflăm bine.

M. Z. încă se află în deplină sănătate. Eri dimineața la 3 ore, la plecarea din Castelnuovo, ce se află pe drumul dela Verona către Peschiera, era Gheorge cu o garofă după urechia dreaptă și la 6^{3/4} ore ne îmbrățișarăm lângă satul St. Georgio în Salici — durere pentru ultima oră.

Continuată în CASTELNUOVO, 27 Iunie 1866.

Din lipsa unei poște și aflându-mă în prima linie, nu am putut espeda această scrisoare de loc, pentru aceea mai adaug cele aflate până acum.

Brigada noastră (bar. Piret) fu er schimbată prin brigada generalului Benco. Reîntorcându-ne în cantone la odihnă, către Peschiera, m'am întâlnit în Solionze cu maiorul Kukulic dela regimentul de graniță (Deutsch-Banater); elu îmi spuse, că a aflat trupul lui George și alu unui locotenent (Bek) între alte 13 trupuri de bavi, cari totuși cădura la asaltarea unei case (casa pasquale). Toți acești eroi fură astrucați într'unu mormântu cu totă onoarea.

Fiesce-care din regimentul nostru fu dela începutul până la finalul luptei. Feciorii împușcară, potu dice, foarte puțin, luară însă totuși numai cu asaltu ori-care pozițiune, se fi fostu aceea delu, vale, casă, biserică ori cetățue.

Câmpul luptei fu teritoriul între Verona, Peschiera, Valeggio și Villafranca.

Comandantul de armată In. Sa Imperătescă archiducele Albrecht, cu totă suita sa, prin ploia, și întâlnindu-se cu unu oficeru din regimentul Nr. 50 (marele duce Baden) întrebă: „Wo ist der Oberstlieutenant und Commandant dieses braven Regiments?“ (și la răspunsul, că se va fi aflându la locuința sa, dete oficerului ur-

mătorul mandatu: „Ich gratulire ihm und dem Regimente, das in der gestrigen Schlacht sich so brav gehalten hat“. (Eu îi gratulez lui și regimentului, că în lupta de ieri s'a ținutu cu atata bravură.)

De abia rosti In. Sa imper. aceste cuvinte și se și prezentă locțiitorul de colonel Peneke, căruia comandantul de armată, îi exprimă din nou: „Es freut mich dass das brave Regiment, meiner vor wenigen Tagen ausgedrückten grossen Erwartungen so glänzend entsprochen hat“, (Mă bucur, că bravul regimentu a corespunsu atât de strălucitu așteptărilor mele celor mari, exprimate cu puține zile înainte.)

Spre deslășirea acestor cuvinte prea înalte caută să memorăm aioc cumcă:

În 20 a lunei lui Iunie a vizitat înălțimea sa la cantonarea din Sanbonifacio brigada br. Piret. După defilare In. sa imp. a adunatu totu corpul oficerilor din brigada în jurul său și le-a adresatu următoarele cuvinte:

„Ich gratulire Ihnen Herr General zu einer so schönen Brigade. Sie haben hier ein Regiment, welches für seine Treue und Standhaftigkeit an der Fahne seines ersten Battalions die goldene Medaille trägt, das einzige in der ganzen Armee in dieser Art. Ich bin überzeugt, dass wenn der Augenblick gekommen sein wird, dieses ausgezeichnete Regiment eben so brav sein wird, wie ihre Vorfahren.“

(Îți gratulez, d-le generalu, de o brigada așa de frumoasă. D ta ai aioc unu regimentu, care pentru credința și statornicia sa poartă la flamură l-lui batalionu medalia de aur, unu ce singuru în chipul acesta, care nu se află în totă armata. Sunt convinsu, că, atunci când va fi sositu momentul, regimentul acesta decoratu pentru bravură, va fi și acum întocmai de bravu ca și propăria lui.)

Astfelu dera regimentul în care se află chiar și membrii din batalionul întâu dela 1848—49 din ținutul fostului II regimentu român de graniță și-a căpătat, după cum dice neuitatul Georgiu Popu din Leșu în epistola sa cea din urmă din 22 Iunie (l. t.) — „botezul focului“ și și-a păstratu onoarea sa și a antecesorilor săi.

In lupta dela Custozza au rămasu morți din regimentul românesc Baden (Năsăud) 49. Câți au murit prin spitale nu se soie. Răniți au fostu peste 150 soldați români.

Regimentul românesc Mecklenburg-Strelitz Nr. 31 (Orlatu) a pierdut la Custozza 29, morți, răniți greu 40, răniți ușori 8, pierduți 66.

Din regimentul ardelenesc Nr. 63 (regele Niederlande) au cădutu morți și răniți 255 feciori.

„Românii noștri buni soldați“.

Cătu de bravi au fostu soldații

români în luptele dela Custozza se vede și de acolo, că prin anii 80, când archiducele Albrecht se afla într'unu orașu din Ungaria la inspectarea trupelor, veni vorba și despre bravura soldatului român, bravura de care au datu dovezi dorobanții români la Grivița. Archiducele dize, că pe densusul nu-l surprinde acestă vitejă, de-orece trebuie să credă „că și Români de dincolo voru fi totu atât de buni soldați, ca și Români noștri“.

Atunci unul dintre meseni dize archiducelui: „Românii noștri dătorescu multă recunoștință înălțimei Vostre, pentru frumosul testimoniu, ce ați binevoitu a li-lu da“. La acestea însă archiducele replică: „Românii nu-mi dătorescu mie nimic, dăr eu le dătorescu loră multă recunoștință, căci decă nu erau ei la Custozza nu știu, dău, cum s'ar fi decisu sorții războiului“.

Cari voru fi beliducii viitorului?

Cu archiducele Albrecht s'a dusu din armata austro-ungară celu din urmă generalu, care a condusu de sine stătătoru o armată, seu celu puțin unu corp de armată în potrița dușmanului. Dintre comandantii de corp și inspectorii de astăzi, suntu numai doi, cari au statu ca generali în fața inamicului, adică Schönfeld și Reinländer. Toți cei-alți au fostu celu multu locotenent-colonel, când au statu de ultima dată față în fața cu inamicul.

Nu cu multu mai bine stă însă lucrul și în celelalte state. Lista beliducilor probați și aicea este foarte scurtă. Se începem cu Vestul. În Spania este generalul Lopez Dominguez, care a învinsu pe comunardii spaniol dela Cartagena; în Anglia, viscontele Wolseley, care întreprinsese expedițiun contra insurgenților din Manitoba, contra Așanților, și expedițiunea Chartumului; în Franca, generalul Saussier, care comandase ca șefu în Tunis, și generalul Billot, în Tonking; în Germania, regele Saxoniei, care începându dela 19 Augustu 1870, comandă o armată întregă până la finea războiului, după-ce și mai înainte, în 1866 comandase corpul de armată săsescu; în Italia nu este nimeni; în Rusia suntu mareșalul campestru Gurko și generalul Dragomirov, cari comandară trupe mai micu în centra Turcilor, apoi generalii Radecki și Ganecki și marele duce Mihailu; în România este regele Carolu; în Austro-Ungaria — după mărtea învingătorului dela Custozza — nimeni. Cu aceștia se finesce lista. Ce e dreptu, mai trăsescu căi-va bărbați, cari au luat parte în războie, ocupându posturi înalte și cari se arătară apti, de-a rezolva cele mai însemnate probleme, astfel Trochu în Franca, Blumenthal în Germania și Cosenz

în Italia — însă bătrineța loră îi eschide din lista amintită. Se înțelege, că și aceia, cari suntu numerați în listă, au toți o etate adencă.

Generali suntu destui, foarte mulți în Europa, dăr cei mai puțin dintre ei posedu ore-care experiență de resbelu în stilu mai mare. Comandanții de corp germani de astăzi, la 1870 erau între șarșele de căpitan și colonel. Chiar așa este și în Franca, în Anglia, în Italia, și, cum am amintitu, și la noi. Și ce rezultă de aci? Că într'unu resbelu viitoru nu voru fi noui numai armele, organizarea, transportul și multe altele, ci va trebui să se calculeze și cu împrejurarea, că armatele enorme de astăzi voru trebui să fi conduse de generali relativu necșperți. Faptul acesta apare mai evidentu acum, când beliducele învingătoru, fiulu eroului dela Aspern, zace pe catafalcu.

România și Italia.

Diarul maghiar budapeștanu „Magyarország“ vorbindu în numărul său de ieri despre o carte italiană de curându apărută, în care se tracteză despre raporturile dintre România și Italia, dize următoarele:

Cu raporturile strinse dintre România și Italia se ocupă cea mai nouă carte italiană, pe care ni-a adus-o posta de astăzi. „Ebe“ este titlu nevinovată a acestui romanu politicu, pe care l'a scrisu Giovanni Guidotti, directorul institutului superioru tehnicu din Palermo, și care are de scop să informeze publicul asupra mișcărilor panromâne, seu mai strinsu luat panitaliane cari acum cu deosebire au începutu să devină populare în Italia. Suntu fără indoiială foarte interesante discuțiile politice ale autorului, pe cari elu le întretese cu povești simple, dăr ceri dovedescu, că națiunea italiană și cea română lucră cu asemenea zel pentru ajungerea scopului său, și că folosescu toate mijlocele pentru popularizarea ideii, că Ardealul este unu postulat îndreptățitu alu României.

Nu este neinteresant modulul, cu care dovedesce numita carte însemnătatea repunțării la Ardeal. După cum dice, Austro-Ungaria nu pôte susține împrejurările actuale față cu curentul rusescu. Monarhia în timpul celu mai scurtu va fi silită ca strămutându-și centrul în Budapesta, să țea din Ungaria unu statu federativu, formatu din nou din părțile sale, de-orece singuru elementul maghiar este în stare să susțină Austria, despiciată într'atâtea țeri deosebite. Pretinde dela Austria, ca să cedeze Triestul și peninsula istriană Italiei, dela Ungaria, însă ca să cedeze Ardealul României.

Se vede din mai multe enunțări ale romanului, că elu s'a făcutu pe calea șoptirilor române. Cu toate aceste față cu Ma-

și nu e morbosu? ăra elu, ca și cu gura altuia, îi răspunde, că drumul celu lungu l-a obositu peste măsură.

Augusta însă nu se indetulu cu atata, ci cu șială stărui pe lângă tatăl-său să-i comunice totul; dora i-s'a întâmplatu vre-o nenorocire, umblându pe la curtea împăratăscă?

Atunci din pieptul bătrânului erupse unu suspin greu, și după câte-va momente, cu voce tremurândă, începă a-i povesti: „Ajunsu în cancelaria curții și rogându-mă de domnul camerieru de serviciu, ca să-mi mijlocesca o audiență la Impăratul, acela mă fiesă din capu până'n picioare, apoi cam perplexu mă întrebă: „Că uniforma de pe mine este ea cea mai bună?“ Cu greu i-am pututu găngăvi: „Acăsta e haina împăratului meu“. La acăsta elu, camerierul, răspunde: „Tocmai pentru-că este haina împăratului, ea însă trebuie să și fiă de așa, ca monarhul să nu fiă silitu a se indigna de ea“. Părându-i pôte rău de cele exprimate, numai decătu adause: „că elu soie cumpăni neajunsurile, cu cari trebuie să se lupte unu oficeru meritatu, cu toate acestea, sunt necesitată a-ți comunica, că nu te potu însinua la

audiența cerută, până nu vei avé o uniformă corăspunțătoare“.

„Indignatu până în sufletu și sdorbitu de durere am alergatu afară și coborindu-mă pe scară, fără de a observa, mă atingă de unu cavalerășu alu curții, care numai-decătu cu batista a ștersu locul, unde s'a atinsu haina mea de a lui. Intristatu, cum eram, nu m'am simțitu în stare a trage la răspundere pe acestu arogantu infumuratu, ci ca prin pământu am venit“. Pătrunsă de păteniile tatălui său, palidă ca cera și tremurându de durere, îl cuprinse în brațe și își da silința să-l învoioșeze cu cele mai intime mângăeri fiesci; ăra pe fețele loră lacrimile curgeau ca valea.

În marea lui desperare și plinu de îngrijire, căpitanul dize oftându: „Umilirea, ce mi s'a întâmplatu, deși cu părere de rău, dăr ore cum și cum totuși a-și suporta-o; însă de unde se potu eu căpăta bani pentru comandarea uniformei, cu care să mă potu presenta împăratului meu?“ Tăcându și roșu ca para focului, părăsi odaia, pentru-ca sub cerul liberu să-și potă reafla liniștea măhnitului său sufletu.

Ca totu atâtea săgeți străbătura cu-

vintele acestea inima nobilei Auguste; căci era ceva înfiorătoru pentru dēnsa, a vedé capul iubitului său părinte plecându-se umilitu dinaintea unui sburdnicu infumuratu. Cu toate acestea, ea nu vedea nici o scăpare salutară, nu mai aveau nici barem unu lucru prețiosu spre amanetare; ăra tatăl său nu putea să împrumute nici o uniformă. — Numai o oglindă mai rămintia îmbelșugarea timpurilor dispărate, care încă de multu ar fi fostu vândută, decă o mică spărtură nu i-ar fi nulificatu valoarea avută. Se uită în oglindă și vedându-și fruntea, simția ca și cum ar șterge totă suferința, ce îi mistuia. Deodată mânuța i-se opresce în păr, și în momentul următoru îl eliberăzu din coștele cele pline, și corpul său celu sulegetu deodată se învli, ca de-o manta luminosă.

— „Domnișoră! acestă pēru blondu, ce atât de admirabilu îți înfrumșeză capul, e ca aurul de scumpu; eu bucuosă și-ași plăti numai decătu 20 galbinu pentru elu“; — dize mai dēunădri friserul curții către dēnsa, și cuvintele acestea îi veniră acum în minte, mai iute ca altă-dată.

— „D'aciocolo, nimeni nu va mai cuteza să și bată jocu de bunul și nobilul

meu părinte; elu se va presenta în uniformă nouă înaintea împăratului său!“ — murmură Augusta, și apucă fōrfecile. — „Mai tare decătu lanțurile mă lēgă de tine buclele cele blondine, cari au țesutu o legătură neînfrântă împrejurul nostru!“ îi dize Leopoldul ei, în ora cea fatală a despărțirii. — Trăsare și se opresce, dera numai pe o clipă; căci în momentul următoru unu vinjolu plinu cade sub nemilosele fōrfeci, și peste câteva minute, pērul celu blondu sta pologu împrejurul său. Tunsă, cum era, stetea acum înaintea oglinzii privindu-și chipul celu schimbatu de dintele timpului, ce toate le desfigurăzu.

Fața ei căpăta o roșăță purpurie; nu de părere de rău pentru fapta sa, ci mai virtosu de bucurie, că acelu june nobilu, la care ținea cu o gingășie fără nume, va considera fapta ei, ca cea mai inimă iubire fiescă, și nu ca o ușurință copilărescă. După atâtea oftări și sbuciumări în suferințe, veselia și indetulirea ăra au descălecatu în inima sa.

(Va urma).

ghiarii este în mod surprinzător de-a bună pornire. Despre această carte, care a apărut în Palermo la Carlo Clausen, vom mai vorbi, încheiă „Magyarország“.

Voci despre tripla alianță.

Cestiunea reînnoirii triplei alianțe este una dintre temele cele mai mult tractate în diaristică. Ea apare în presa europeană în intervale regulate, pentru a dispărea din nou. Și acum își face această temă ronda sa prin presă. Sunt mai ales două momente însemnate pentru mersul politicii înalte, care servesc ca puncte de mănecare pentru diferite combinațiuni și aceste două momente sunt: *starea critică a Italiei și schimbările în Rusia*, cari ambele pot avea ingerințe neprevăzute asupra noulor conformări a raporturilor dintre puterile europene. Să vedem acum ce dicu unele organe din presă despre cestiunea triplei alianțe.

Diarul „Politik“ din Praga dice următoarele:

Tripla alianță, așa cum a fost intenționată la început de principele Bismarck, avu scopul de-a servi ca contrabalansă Rusiei. Cu timpul însă Germania a început să nu se prea simți bine în starea sa pasivă în tripla alianță, și mai ales în timpurile din Franța, făcând, ca ea să arate semne, că ar voi să se apropie de Rusia. Și cine știe, că ore nu se va realiza alianța între cei trei împărați, chiar acum când Italia e foarte slabă? Cu toate aceste presa germană și cea rusă iau ca sigură, că totuși tripla alianță se va reînnoi.

„Pester Lloyd“ dice în cestiunea această următoarele:

Reînnoirea triplei alianțe nu este o cestiune, care să devină actuală astăzi sau mâine, în anul acesta, sau în cel viitor, și de aceea nici nu este lipsă, ca să se discute asupra ei. Raporturile, cari au creat alianța, sustau și astăzi. Cu cât sunt mai bine cunoscute intențiunile pacifice ale acestei alianțe înaintea lumii, cu atât este de lipsă să se vorbească mai puțin de ea. Astăzi, când guvernele Europei profesază politica păcii, nu este necesar să se vorbească mult despre alianțe.

Diarul rusesc „Novosti“ dice: Rusia nici pentru cel mai mare preț nu se poate alătura la tripla alianță.

Er diarul parisian „Temps“ definește tripla alianță cu următoarele cuvinte:

Tripla alianță este o combinațiune misterioasă, despre care se poate vorbi bine, și se poate cugeta rău. Ea a fost, care a provocat o altă ligă, ce are misiunea de-a asigura echilibrul european și pacea.

Două scrisori ale d-lui Urechia.

Foile ungueresce, cari, după obiceiul lor, publică adese-ori lucruri mincinoase, au scris, că d-lui Urechia președintele Ligei culturale, va călători incognito prin Ardel și Ungaria și va avea întâlniri cu persoane, cari stau în fruntea mișcării române de aici. Pentru desmințirea acestor svonuri, d-lui Urechia a trimis câte o scrisoare diarelor „Pester Lloyd“ și „Hazánk“. Scrisoarea adresată lui „Pester Lloyd“ e următoarea:

„Onorată Redacțiune! După cum ulterior am aflat, de curând mai multe diare ungueresce au adus școirea, pentru mine neexplicabilă, că aș avea intențiunea să fac o călătorie incognito prin Transilvania și Ungaria, d'a lungul și d'a latul și să mă pun în legături personale cu conducătorii mișcării naționale a Românilor de acolo. Față cu această școire, cu deservire falsă și vedită tendențioasă, vă rog să dați loc asigurării mele, că niciodată la o astfel de călătorie nici nu m'am gândit și că Liga culturală română, presidată de mine, se abține de la orice amestec în afacerile politice ale Românilor din Ungaria. De repetate ori am dat această asigurare, între altele, chiar în prețutul d-vostre diar. Pentru viitor însă ne credem dispensați de a mai desminți astfel de colportări, despre cari nu vom să cercetăm, nu au să-i fiă de folos.“

Scrisoarea adresată către „Hazánk“ o publică această foie sub titlul: „Scrisoarea unguerescă a lui Urechia“, dîoend, că ea a fost scrisă în limba maghiară — și e de următorul cuprins:

„Onorată Redacțiune! În numărul din 17 a. c. al diarului d-vostre, se găsește școirea, că eu aș intenționa să călătoresc incognito prin Transilvania și Ungaria, ca să mă pun în contact personal cu frații mei din aceste țări. Față cu această informațiune, absolut nefundată, și sincer mărturisind — tendențioasă, vă rog să bine-voiți a da loc rectificării mele, că peste tot n'am de gând să călătoresc în Transilvania și Ungaria, și că Liga culturală română condusă de mine, din principiu se abține de la orice amestec în afacerile politice ale Românilor din Transilvania și Ungaria.

SCRIRILE DILEI.

11 (23) Februarie.

Wlasiac în contra tinerimei române. Ni-se scrie: Stipendiele gr. cat. din fundațiunea *Romontiară* și *Bobiană* le acordă Consistoriul din Blășiu, pe lângă aprobarea ministrului uz. de instrucțiune publică. Așa a fost până acum și mergeau lucrurile în ordine. Acum însă Wlasiac

face astfel: anume — așa-i dictează genul național, poate — celor ce au fost suspendați din cauza edreii Apelului și Manifestului dela procesul Memorandului, li-a confiscat simplu stipendiile, deși Consistoriul li-le-au acordat ani și ani de-a rândul. Ministrul i-a comunicat consistoriului numai atât: „román nemzetiségi ügyek miatt fenyítő visszálat alatt voltak és büntetve is voltak“. Jertă acestei volnicii au căzut patru tineri uniuersitari din Clușiu. Așa-dere lucru curat: de adî incolo ministrul are să dispună și asupra banilor românesce!

—o—

Din Hârseni în comitatul Făgărașului, ni-se scrie, că poporul român gr. or. de-acolo, cu mari jertfe și greutate, a înființat acum de curând o prea frumoasă școlă confesională, care bravului popor din comună îi face multă onoare, er preotului gr. or. de-acolo, d-lui Iosif Herțogea, prin a căruia stăruință s'a înființat această școlă, îi servesc spre laudă. În Hârseni după cum ni-se scrie, se află și Români gr. cat. în minoritate. Până acum ambele confesii își aveau școlile lor deosebite, der nici una cum se cade. În timpul din urmă însă, mulțumită stăruinței nobile a d-lui vicar Rațiu și a protopopului Danu dela Făgăraș, a intrat o învoire între poporul gr. or. și cel gr. cat., pentru de-a se folosi împreună de aceeași școlă, pe care cu puteri unite o vor susține și o vor ridica la înălțimea, ce i-se cuvine, spre binele și înaintarea întregului popor din comună. Întrajungerea deplină a acestui scop laudabil, se pun ore-cari pedeci, după cum ni-se scrie, din partea preotului gr. cat. Ioan Fettu, despre care ni-se spune, că ar fi un om foarte caprițios. Sperăm însă, că iubirea frățescă, ce trebuie să împreune inimile tuturor Românilor de același sânge, va învinge cu ușurință peste asemenea greutate, cari nu pot isvorî, decât din patimă, sau din nepricepere de cauză.

Căsătoria creștină. Apropiându-se postul, episcopul croat Strossmayer a adresat o pastorală către preoțimea și credincioșii diecesei sale, alegându-i ca temă cuvintele Mântuitorului: „Iubesc pe de aproape țeu, ca pe tine însuși“. Episcopul dice între altele în această pastorală: „Drepturile, libertatea, învățăturile și tainele biserice, sunt adî espuse atacurilor. Din iubirea către Dumnezeu isvorește datoria credincioșilor, de a apăra biserica și de a-o scuti de pericolele ce-o amenință. Cu deosebire are să se întempe această cu privire la curățenia, sfințenia, unitatea și indisolubilitatea căsătoriei creștine. Cel ce s'atinge de căsătoria creștină, acela rumpe cele mai gingașe și sfinte legături ale vieții și aduce disordine și zăpăcă în înșă.“

Din Lăscud, în comit. Târnavei mic ni-se scrie, că locuitorii de-acolo, cari toți sunt Români harnici și cu bune sentimente, sunt foarte mâhnii, din cauză că și-au ales ca primar pe unul dintre cei mai iubiți ai lor, cu numele George Munteanu, der alegerea acesta a fost zădărnici pe cuvânt, că nou alesul primar, fiind rudă cu notarul cercului, nu putea ocupa această funcțiune. Românii lăscudenți presupun, că alegerea ar fi fost zădărnici chiar prin mijlocirea unui Român rău voitor față cu ei, al cărui nume nu-l mai spunem acum.

—o—

Iernă aspră. În săptămâna această a dat o iernă aspră, la care nu ne așteptam. Zăpada este de-o mărime extraordinară, cum de mulți ani nu s'a mai pomenit. Din comitatul Bistrița-Năsăud se scrie, că pe-acolo e așa de frig, înăță paserile îngheță în sbor, er lupii aprupe morți de fome dau navală asupra comunelor. Pe la Betlean se dice, că zăpada este de-un stat de om.

—o—

Din Frata de Câmpia ni-se scrie, că comerciantul român de-acolo A. G. a vestit nu de mult, că va întemeia un fond bisericesc în bucate, la cari va adăuga și 13 fl. ai unui servitor al său. Acești bani însă au rămas de un frate al servitorului său de acum, care a răposat și a lăsat în urma sa peste 50 fl. Din aceștia s'au dat jumătate la o soră răposată, er jumătate au rămas la stăpân. Prin urmare suma, ce ar fi a se adăuga la fondul bisericesc din partea respectivului comerciant, ar trebui să fiă nu de 18, ci de 25 fl.

—o—

Dr. medic L. Wintermiz va ține la 7 Martie în otelul central „Nr. I“ din loc o prelegere publică despre „Modul de cură a lui Kneipp“. Venitul curat, ce va incurge, se va destina pentru scopuri de binefacere.

—o—

Terguri de cai. Pentru cumpărarea cailor necesari pentru armată, ministrul comut de răboiu a fixat următoarele terguri: Tergul din Deș, ce se va ține în 15 Martie, Ghiriș 17 Martie, Mureș-Oșorhei 19 Martie, Cohalm 21 Martie, Sepsisăngeorgiu 23 Martie, Zabola 25 Martie, Brașov 27 și Sibiu 27 Martie.

—o—

NECROLOGU. Ioan Tanislav, preot în Galați (com. Albei inferioare), după suferințe îndelungate a răposat la 8 (20) Februarie c. în anul al 49 al etății și al 21-lea al căsătoriei. Pe răposatul, despre care ni-se scrie, că a fost un preot brav și vrednic, îl jălesce intristata-i soție Ana cu fiul său Emilian; surorii Maria, Elena, Agafia și Parastia; verișora primară Ana Plaște și alte nume ruse rudenii. — Fi-i țerina ușor!

La răsăritul luni.

De G. Demetrescu.

Cei trei tovarăși își pregăteau luntrea. Cu mâncile sumese până la închietura umărului, cu sinurile lăstate libere în bătaia vântului, pescarii lucrau cântând, afară de Petre, — cel mai tineru dintre ei, — în al cărui ochi se vedea umbra unei dureri ascunde.

— Mai îngrabă, copii, că ne-apucă inoptatul, strigă Moșu Tudor, un bătrân cu părul nins, der vesel și vioiu, ca un copil. Omul acesta își petrecuse totă viața între cer și apă. Sufletul lui devenise ușuratic, ca o undă. Glasul lui îndemna la risu și la muncă, și el însoțea pe ceilalți tovarăși, ca o nădejde totdeauna credincioasă.

Cel de-al treilea, — Barbu, — privea pe luciul limpede și liniștit al bălții, și ca și cum ar fi avut o înțelegere cu apa, coboria adâncul ei.

Sorele, mărindu-se, se completeze împotriva locuitorilor din cătră apus. Nici un nor nu păta seninul cerului; peste

totă firea se împrăștia: adierea molatecă a serilor de veră.

Când luntrea fu urnită de pe malul nisipos, tovarășii se urcară în înșă, Petre și Barbu, aședându-se la lopoți, er moșu Tudor la cârmă.

Și porniră.

Depart, la marginea dinspre miédă-di a bălții, era locul destinat pentru prinderea peștelui. Tovarășii sperau să-și umple năvoadele, de astă-dată, și în tot timpul drumului cântecile lor nu conteneau. Singur Petre tăcea.

Brațele lui musculose mânuau lopata cu același ritm puternic și regulat, der gândul lui era aiurea. Plecase cam fără voia lui, tovarășii îl luaseră cu de-a sila, căci o presimțire durerosă îi neliniștea sufletul de câte-va timp.

Voinicul acesta cu trupul fermecător de viril, cu chipul blajin și altă dată vesel, ajunsese în starea unui om de oraș, abătut, sceptic și ademenit de filosofia tristă a zădărnici existenței noastre.

Insurat de un an și jumătate cu cea mai frumoasă fată din sat, hârnica

lui la muncă se îndoie, căci visul lui cel mai drag îi umpluse sufletul cu noroc și lumină.

Despre dragostea lui cu această fată se vorbea în sat, ca despre o idilă.

Dela o vreme însă, Petre bănuia, că femeia lui îl înșală. I-se părea lui, că la cărciumă băieții se uitau la el cum batjocuritor, er femeile, când îl zăreau trecând pe lângă gardurile curții lor, șopteau în taină.

Cum îi nălcise această bănuială, nici el nu-și da bine sémă. Într-o sora femeia lui vorbea, în pragul ușii, cu Gheorghie, notarul. Ea ridea, și cum își îmlădia trupul cam pe spate, parcă i-ar fi fost dor de stringeri în brațe, notarul se uita galeșu la ea și rupea nervos frunzele unei ramuri de salcâm, pe care o ținea în mână.

Tocmai el intra în curte, aducând o sticlă de rachiu. Când fu la doi pași de densii, lui i-se pără, că aude pe femeia lui șoptind notarului; „... la răsăritul luni.“

Notarul le dete bună sora și plecă, er lui Petre, din clipa aceia, i-se schimbă firea.

La masă el o întrebă:

— Der ce rideai așa cu notarul?

Ea îi răpetă gluma, pe care i-o povestise notarul, cunoscut în tot satul, ca cel mai glumeț om.

Petre mânca rar și nu-și ridica ochi din taler. După o pauză, er o întrebă cu același grai aspru:

— Der ce fu vorba aceia... „la răsăritul luni?“

— Ce vorbă? răspuse ea uimită.

— Vorba, care o spuseși chiar tu... Creși că n'am auzit-o?

— Asta e curată nălcire, omule!

— Așa?... nălcire!... Bine, nălcire să fi!

De atunci bănuiala a crescut, ca o bubă veninosă în sufletul lui Petre. Pentru el munca devenise o povară, cu tovarășii lui avea adese-ori neînțelegeri, așa ca din senin, er odihna lui de noapte era turburată de cele mai chinătoare gânduri.

Un an după căsătoria, femeia lui născu un copil. El însă nu simți nici o bucurie, stăpănit și întunecat de aceeași credință curată orbă.

* * *

Luntrea se legăna ușor, înaintându mereu pe luciul apei.

Correspondența „Gaz. Trans“.

Feldióra (com. Brașov), Febr. 1895.

Poporul român din comuna Feldióra, în comitatul Brașovului, a dat în ziua de 2 (14) Februarie c. o nouă dovadă de avântul cel frumos, ce l'a luat el spre cultură și înaintare.

Vor fi, câte, vre-o dece ani, de când bravul popor român din această comună a pus temelie unui cor de plugari, care prin stăruința neobosită a vrednicilor săi conducători, s'a dezvoltat și întărit mereu, așa că astăzi acest cor de plugari e neîntrecut în țera Bârsei și servește spre onoare nu numai Românilor din Feldióra, ci întregu ținutului nostru.

Corul constă din vre-o 28 de membri, împărțiți în patru voci. Fia-care membru cântă pe note și e mândru, că poate face parte din acest cor. De-ocamdată fondul corului e cam modest, abia constă din vre-o 120 fl.

Corul cântă la toate ocaziunile mai însemnate, cu care ocaziune membrii corului primesc de obicei câte-o remunerație de câte 4 cr. dela familiile, în onoarea căroră cântă. Dér nu răsplată materială este, care-i însufleșește pe coriști, ci ambiția nobilă și fericita, de-a purta numele de coriști.

De aceea mulți părinți, ai căroră fii n'au putut fi primiți între membrii corului, nici nu privesc cu ochi buni acest cor, dér această este o mare greșelă din partea lor, căci ei trebuie să știe, că de-o parte în nici un cor nu pot fi primiți toți, câți ar dori, ci numai aceia, cari au vocea de lipsă pentru asta. De altă parte nici puterile unui instructor nu ajung pentru de a cuprinde pe pré mulți în cor, căci atunci s'ar face numai „zamă lungă dér prăstă“. Dér însă Românii din Feldióra se vor strădui să sporască mereu fondul corului și pe coriștii de astăzi îi vor încuraja și sprijini după cuviință, atunci se fia siguri, că cu timpul toate se vor face. Nici un lucru bun nu se poate face de-odată, ci numai pe încet și cu multă răbdare și stăruință.

La 2 (14) Februarie c., din partea acestui cor și a tinerimei române din Feldióra s'a dat și o producție împreună cu dans, care a fost cercetată de lume multă, printre care și mai mulți Sași și funcționari maghiari.

Punctul prim din program a fost „Luntrasul“, executat de corul plugarilor. D-lu învățator St. Tansu, conducătorul corului și intemeiatorul lui, a primit multe și meritate felicitări, ér bravii coriști au fost sgomotosi aplaudați.

S'a reprezentat apoi comedia într'un act „Logodna țărănească“. S'au distins d-nii St. Tans, I. Micu, I. Vlădăreanu, d-na E. Vlădăreanu, d-ra M. Tans și d-lu G. Mailut. Cu toții au jucat foarte bine, în public au produs multă ilaritate și au fost foarte mult aplaudați.

Urmă apoi „Haiducul“, cântat solo de I. Vlădăreanu. D-sa, cu vocea puternică și plăcută, a produs în public o însuflețire mare.

A urmat jocul. Streinii au admirat mult străbunul și frumosul nostru joc național „Călușerul“. Amintesc, ca curiositate, că din partea țăranilor s'ajucată până și jocul franțuzesc „Lancier“. Acesta însă nu e bine. În sinul poporului nostru nu trebuie încuibate jocuri streine, ci trebuie să rămânem pe lângă jocurile și obiceiurile noastre strămoșesci. Avem noi destule jocuri de-ale noastre, cari de carl mai frumoșe, acestea trebuiesc cultivate și păstrate în popor, căci acestea sunt ale noastre.

Petrecerea peste tot a fost foarte reușită. D-lu Nicu Georghiu din București, care încă era de față, a dăruit pentru cor 5 fl. ér pentru biserică alți 5 fl. Venitul curat al petrecerii a trecut peste 80 fl. Dér acești bani s'ar fi adaus la fondul corului, ar fi fost un lucru frumos și de mare laudă. Durere însă, că în urma unor neînțelegeri, membrii, cari au dat producția, au împărțit banii între sine și așa nu s'a ales nimic din ei. Credem, însă, că altădată nu vor mai face asemenea.

X.

APELU.

Crescere și cultură!

Aceste două ținte mari le-a urmărit dela înființarea sa și până în zilele noastre Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român, această veche și cea mai de frunte asociațiune culturală a Românilor de dincoace de Carpați.

Vedându terminată și asigurată prima sa creațiune mare: Școala de fetițe cu internat, menită a da generațiilor viitoare crescătoare denne de numele poporului român, — Asociațiunea transilvană a luat inițiativa pentru o nouă lucrare, prin care se se apropie cu un pas însemnat de cealaltă țintă mare, ce urmărește, de lățirea culturii în sinul poporului nostru.

Popularizarea științelor și artelor, și lățirea cunoștințelor folositoare, sunt cele mai eficace mijloace pentru promovarea progresului cultural al unui popor.

Poporul român însă în cea mai mare parte este lipsit de acei factori, cari la alte popore au contribuit și contribuie neîntreput la înaintarea lor în cultură. Nu avem orașe, cari prin institutiile și societățile lor culturale și sociale, prin coatințerea continuă a inteligenței, sunt tot atâtea centre culturale și sociale, adevărate focare pentru popularizarea științelor și artelor și pentru lățirea cunoștințelor folositoare. Nu avem apoi, mai ales pe terenul științelor naturale, o literatură populară bună și eficientă, din care cea mai considerabilă parte a inteligenței noastre, preoțimea și

învățătorimea respirată pe la sate, și prin acesta poporul, s'ar pute ține în curent cu progresul științelor și artelor.

În vederea acestora, comitetul Asociațiunii transilvane a decis edarea unei **Enciclopedii populare**,

care ținută de-ocamdată într'un cadru mai restrins, se va pute introduce în cercuri cât mai largi și va fi publicului cetitor român un sfetnic și conducător pe toate terenurile științelor și artelor.

Cu conducerea acestei publicațiuni, comitetul a însărcinat pe membrul său, **Dr. Corneliu Diaconovich**.

Aducându aceste la cunoștința publicului român, comitetul subsemnatu roga pe toți cei chemați, a conlucra la realizarea acestei întreprinderi importante pentru dezvoltarea culturală a poporului nostru, să binevoiască a da numitului conducător al primei Enciclopedii române tot concursul posibil, ca să-și potă implini misiunea sa cu succesu cât mai multămitor.

Modalitățile publicării și procurării „Enciclopediei Române“ se vor comunica la timpul său.

Din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu, la 7 Februarie 1895.

I. M. Moldovanu, presidentu.

Dr. V. Bologa, secretaru II.

Sciri telegrafice.

Budapesta, 23 Februarie. În conferența de eri a stângei extreme s'a încinsu o discuțiune infocată. În urmă s'a primitu o propunere a lui **Kapotsffy** cu 42 contra 35 voturi. Președintele partidei, **Iusth**, a declarat în urma acesta, că se vede constrinsu a-și da dimisiunea. După aceea au părăsit elu cu mulți dintre ai săi sala. Vice-președintele **Bartha** a luat după aceea presiuliu. În urmă s'a alesu comitetul de acțiune cu **Ugron**, ca președinte.

Budapesta, 23 Februarie. La înormentarea arhiducelui **Albrecht** se vor duce ministrii **Banffy**, **Fejervary**, **Perczel**, **Iosipovici**, **Festetich** și **Iosika**, precum și prezidenții camerelor **Szlavy** și **Szilagy**.

Camera deputaților nu va ține Marți și Miercuri ședință.

Viena, 23 Februarie. Ceremonialul, după care curtea va avé se ia parte la înormentarea arhiducelui **Albrecht**, s'a făcutu cunoscutu ieri de către mareșalul curții.

Curtea va îmbrăca doliu timp de patru săptămâni.

Roma, 23 Februarie. De curându a sositu aci episcopul **Steiner**. Se dice, că venirea sa aicea stă în legătură cu situațiunea actuală bise-

ricescă-politică din Ungaria, asupra căreia elu a raportat deja Papei.

Varșovia, 23 Februarie. Toți funcționarii poloni au fost destituiți din posturile lor. Acestă măsură a produs mare turburare între Poloni.

Mișcarea națională și acuzările Ungurilor.

Din discursul d-lui **V. A. URECHIA**, ținut în Senatul român la 8 (20) Decemvre 1894.

D. V. A. Urechia: Erau dator guvernării noastre să apere țera de acuzările nedrepte ce i — se aduceau, că este irendentistă, că aspiră să sfășie pe Unguri, și n'aveau, decât să amintescă D-lui **Wekerle** (său D-lui **Kálnoky**, decă era trebuință), că cestiunea din Bănat și Transilvania, și care li-se pare eșită din lucrarea irendentismului, nu este o cestiune eșită din așa isvor, nici de dincolo, nici de aci; căci cum am spus, cestiunea este foarte vechiă. Nu de când există Liga s'a adus starea de lucruri actuală, care se desfășură peste munți; nu ea a adus mai multă însuflețire pentru-ca să se nască ori ce mișcare; ea s'a născut de mult prin însuși faptul, că, existându unde-va Români apăsați, aceia avându conștiința dreptului lor, au protestat și protestază!

Vé voi aduce aminte de mișcarea dela 1791, cu 103 ani înderăt, mișcare în fruntea căreia era Ioan Bobu episcop și altu episcop Gherasim Adamovici. Acești omeni ai bisericii s'au pus în fruntea cestiunii naționale.

În vremile trecute, în fruntea cestiunilor naționale, veți afla pururea biserica.

Aceștia au semnatu cunoscuta *Suplex libellus Valachorum* — „Carte de jalbă a Valachilor“.

Ce cereau Românii la 1791? Pe scurtu, éta ce cereau:

I. Să înceteze legislațiunea țerei unguresci, nomenclatura odiôsă, injuriôsă la adresa Românilor. Românii respingeau epitetele ca: *națiune tolerată, națiune neindigenată*, ca să trecu asupra altor epitete mai nerușinate;

II. Cereau să aibă locul acela, ce după *dreptul istoric* li-se cuvine, ca primi ocupanți ai pământului să aibă acestu locu între cele-lalte naționalități;

III. Ei pretinseră o îndreptățire egală pentru cleru, pentru nobilime și pentru popor;

IV. Pretinseră, ca funcțiunile să se dea și Românilor în proporțiune cu populațiunea lor.

V. Cea mai importantă reclamațiune din *Suplex libellus Valachorum* dela 1791, era: ca municipii, comitate, districte, scaune, unde majoritatea populațiunii o facu Românii, acolo să fia cu nume românesc.

Nu cum-va D. **Wekerle** și ai săi ar

Jeraticul stelelor aprinsese cerul, înfrumșetându noptea cu o măreție uimitoare. De peste baltă, unde se desfășurau liveți întinse și bogate, se audeau trilarile perdute ale unor fluieri de cioban. Și ca nise lumină depărtate, se zăreau focurile dela stână, stingându-se treptat.

Târziu răsări și luna, după un delu.

Ochii lui Petre se ridicară instinctiv către ea, și tresări. Brațele lui se înmuieră, ér lopata abia atingându fața apei, pierdu echilibrul luntrei.

— Ai obosit Petre? strigă Moșu Tudor. Trec tu la cirmă și dă-mi mie lopata.

Dér elu nu primi; printr'o forțare supremă își recăstiga puterile. Luntrea se clătina, par'că ar fi fostu să se restorne.

Luna împânzise pe apă lumina ei bălaie.

— Fraților, nu mai pot, nu mai pot!... rosti de-odată Petre. Să ne întorcem înapoi, decă sunteți creștini și vi-e milă de durerea fratelui vostru.

Și în cuvinte tremurătoare, aici violente și adânci, aici induioșătoare ca nise suspine, Petre mărturisii tovarășilor săi

bănuiala, care îl neliniștea de atâta vreme. Elu cerea, ca să se întorcă din drum, încredințat, că femeia îl înșela și în noptea aceea. Răsăritul lunei îi esaltase presiștirea până la nebuniă.

Tovarășii se împotriviră: unde se mai pomenise, ca nise omeni plecați la trebă să se întorcă după o bănuială copilărescă și neintemeiată? Și cu cine era să-l înșele femeia lui? Cu notarul? Dér Gheorghie era un băiat, despre care nu s'auđise nici o faptă rea, și-apoi totu satul știa, că elu ducea dorul unei fete, cu care avea de gând să se unescă în curându.

Petre însă nu voi să înțelgă nimic, asvêri lopata, se ridică în picioare, încercându să-și lepede cămașea, — hotărît să se întorcă în notu.

Moșu Tudor judecă zădărnicia ori-cărei împotriviri, și căută să-l liniștescă. Cu o privire blândă făcu un semn înțelptu celui-altu tovarășu.

Intorseră luntrea.

* * *

Tăceau câte-și trei. Fia-care se adâncise în gânduri felurite, și încetul cu încetul aceeași bănuială îi cuprinsese pe toți.

Durerea și nerăbdarea lui Petre isbucnea, din când în când, în vorbe amenințătoare:

— Cățeau!... Nelegiuita!... Am s'o facu țanduri!...

Moșu Tudor se cutremură, — inima lui trecuse prin viața asta ușoră, ca o pasere. Povețele lui interveneau: omul trebuie să-și stăpânescă mânia. Dér femeia e necredincioasă și păcătuesce, alung'o!... La ce bun să înfundu oca, ca uciogașu alu femeii tale? N'au să te ierte nici omeni, nici D-đeu!

Petre își îndoise puterile, luntrea par'că sbura.

Când ajunseră la locul de unde porniseră, Moșu Tudor luă pe Petre de braț, îi smulse cuțitul dela brău și cu vorbe bune căută să-i domolescă furia.

Casa lui Petre era aședată pe delu.

— Asta nu gâdeam s'o petrecu, mai rosti Moșu Tudor, ținându-se de pașii lui Petre, care urca delul.

Barbu rămăsese în vale, lângă luntre.

Când ajunseră în fața porții, Petre se opri, respirându greoi. La lumina lunei

figura lui se zărea palidă ca a unui mortu ochii lui deveniseră sêlbatici.

Intrară ușor în curte.

Moșu Tudor îl ținea de braț.

— Stăi, întâiu să ne uităm prin ferestră, șopti bêtrenulu.

Rațele lunei băteau în geamurile neacoperite de perdele. Amândoi se apropiară, în vârful picioarelor, de ferestră, și priviră înăuntru.

Femeia lui Petre, cu sinul desgolitu, își legăna copilul în brațe, care plângea încet. Glasul ei îngăna un cântec de leagăn, adormitor și melancolic.

La icôna din parete candela ardea.

În totă împrejurimea: tăcere și singurătate.

Moșu Tudor se retrase dela ferestră, și ținându mereu de braț pe Petre îl depărta câți-va pași de casă.

— Asta ț-a fost bănuiala? întrebă el, clătănându din capu... Ai năucitu, omule!

Și își făcu cruce; în vreme ce Petre cădeu în genunchi, curmatu de rușine și căință.

putea documenta, că mișcarea dela 1791 este faptul agitatorilor daco-români din Principate, a verii unei ligi de pe acele vremuri?

Eram atunci sub domnia fanariotă. Și pe atunci se dicea: „Poporul este pacifist”, și sciiți ce se făcea cu poporul acela pacifist? Nu se găseau în Bucuresci decât 2—3 bărbați, cari mai sciau de nămul românescu: erau Văcărescu în frunte cu Enăchiță Văcărescu; erau Falcoianu, Goleșci și câți-va din scriitorii dela cari ni-au rămas ceva dovești, cum că nu se știuse de totu flacăra românescă.

În mișcarea dela 1791, își are mișcarea actuală ardelenă și bănățenă temelie, începutul ei. Memorandul actual este un nou *suplex libellus*, și nimic mai mult.

Ce se cere astăzi de memorandumul cunoscut?

Aceleași lucruri, ca la 1791, cu adăugire de câte-va puncte, cari nu puteau să aibă ființă la 1791.

În adevăr, se cere astăzi, în plus, în memorandumul Românilor: Autonomia Transilvaniei. Este natural, că la 1791 se nu o fi cerut, căci Transilvania există ca stat autonom; avea dieta sa, domnul său, marele principe al Transilvaniei în persoana împăratului Austriei. Ar fi fost curios ca Români să fi cerut atunci acea autonomie, care o cer astăzi, când pretind reintorcerea la un drept istoric al Transilvaniei.

Ce nu cereau ei la 1791? Nu grăiau nimic despre limba română. Este natural, ca astăzi să ceră anume, ca limba română să fi recunoscută ca limbă oficială, ca limbă a comunelor române, etc. Atunci nu exista limba ungară, ca limbă oficială; în oficialitate era limba latină, cu care și Români se împăcau. În definitiv, lupte între limba română și ungară nu existau.

Prin urmare, în ce vedeți că am influențat noi de aci în ceva, mișcarea pe care bărbații, cu o popularitate bine meritată, o conduc peste munți cu prețul vieții, cu prețul averii, cu prețul libertății lor. (Aplause).

Să continuăm însă, D-lor, istoria dela 1791.

La 1791 jalba Românilor este trimisă la împăratul Leopold. Împăratul Leopold se afla în Italia. Împăratul primesce delegațiunea Valahilor și recomandă jalba lor cu stăruință la dieta ardelenă ca să o rezolve. Nu putea uita împăratul Leopold cu ce vitejie combătura oștenii români pentru Maria Teresia, care înscrisese pe drapelele acestora: „*Virtus romana rediuita*”!

Dieta a întârziat, cum întârzie și acum parlamentul maghiar, de a se ocupa de cesiunea română. A trebuit intervenirea împăratului Leopold, ca măcar la sfârșitul sesiunii ei să binevoască a scii, că există o *Suplex libellus* Valachorum.

Atunci, însă, când o luă în desbatere, în acel moment clopotele din oraș încep să sune de foc, și deputații din dietă vor să iasă ca să vadă de nu ard casele lor. Comitetele Vesellényi strigă celor cari se grăbeau să abandone ședința: „*Stați locului, focul nu este afară, focul este în dietă*”.

Ei bine, pentru că focul pe care Ungurii nu au scii și nu vor să scii să stingă de o sută de ani, noi suntem de vină, noi din România, sau numai Liga?

O sută de ani după dieta transilvană cu *suplex libellus*, împăratul Francisc Iosif I. găsi de cuviință nici să primescă în audiență delegațiunea Românilor, cari îi aduceau memorandumul, și ministrul său, D. de Kálnoky, afirmă că este *iredentist* mișcarea din Ardeal! Ca D. Wekerle și ai săi să vină să ne aducă acuzațiunea aceasta, trecă mergă; dăr să vină acuzațiunea aceasta prin gura D-lui de Kálnoky, ne dore.

Se vede, că la Viena nu s'a scii; putea să o spună d-nii miniștri ai noștri, că la 1866, Iunie 7, aci în Bucuresci, într-o gradină particulară, de față fiind C. A. Rosetti, I. Erătianu și generalul Tūr, a venit și Domnul Carol, care a bine-

voit a primi acolo pe generalul Tūr în audiență secretă.

Acest domn îi era recomandat de însuși Bismarck.

Tūr cerea României, pe care astăzi diarele unguresci o desprețuesc, alianță care altă-dată îi-o dedese cu greșală Cuza, alianță pentru Unguri în contra Austriei.

Se vede, că interesele Prusiei cereau, ca Austria să fi amenințată din spre răsăritul ei. Dăr Măria Sa Domnitorul a respins oric-ce alianță, dîcîndu:

„*Un regent, un Domnitor cu minte și credincios, nu face nici odată politică personală, ci tot-deuna numai națională*”!

Măria Sa îi arată, că este imposibilă alianța României cu Ungaria, pentru că în simțul națiunii din România era antipatia față de această alianță, pe câtă vreme Ungaria nu făcea dreptatea seculară cerută de Români din Transilvania și Bănăt. Dăr decă D. Kálnoky nu scie de asemenea speculațiun diplomatice, cari au fost respinse de Domnitorul și guvernul țerei, trebe să scii noi a ne face datoria în împrejurările de față. În totu cazul veți conveni, D-lor, că o mișcare, care începe, decă nu mai departe, decât dela 1791, este o mișcare, care nu se poate pune pe sēma iredentismului și a Ligei în deosebi.

Ce este Liga?

Ceea ce a născut Liga o sciiți mai bine ca mine, este însăși mișcarea națională de dincolo de munți. Liga s'a născut la țipetul de durere a 3.000.000 de frați. Liga au născut-o procedările asiatiche ale guvernăților din Buda-Pesta față cu naționalitățile din Ardeal și Bănăt, procedări cari au revoltat întreaga Europă și în așa grad, încât vădînd în fine cei de la Buda-Pesta, cum Europa intră în cepe a da alarma și îi desaproabă, s'au speriat ei însuși de fapta lor. Păcatu numai, că în loc să își îndrepteze faptele, au socotit, că și presa din Paris și presa din străinătate este ca presa ovreiască din Buda-Pesta, că se poate cumpăra ca să tacă, ba chiar să pledeze, pentru o cauză nedreptă. (Aplause). S'au înșelat D-nii Wekerle și Hieronymi, căci sciiți bine, că un singur jurnal din Paris a fost dobîndit de densi și acela cu nisce mijloce forte abile. D. Tūr a cumpărat, din sumele importante ce le avea spre acest scop de la Buda-Pesta, majoritatea, decă nu totalitatea acțiunilor unui jurnal pe acțiun, care jurnal mergea forte slab, și așa numai au Ungurii aț un jurnal; lăsați-mă se nu îi pomenesc numele, căci această cinste nu îi se cade.

Etă metoda cu care un singur jurnal francesu, dîcî, a ridicat o voce, care este discordantă în mijlocul întregii prese frances-parisiane. (Aplause).

Ceea ce a născut Liga, este acel sentiment național, pe care însuși D. Lahovari nu poate să-l ascundă în adîncul inimei, nu îl poate nega, ba încă a declarat, că guvernul actual a sciiț să se facă datoria fără a face vre-o atingere la sentimentul național, și promite, că de cât să-l atingă, mai curînd guvernul său va da portofoliile pe mână altora.

Ceea ce a născut Liga era și în inima D-lor miniștri, până când n'au prevalat alte gânduri mai egoiste.

Ceea ce a născut Liga, este conformitatea de sentimente între toate partidele, cari sunt pe pământul românescu: con-

*) „Aus dem Leben Königs Karls von Romänien”, pag. 83. Nu era în interesul României ceea ce voia Tūr.

Deja la 11 (23) Maiu 1866, Bismarck vorbe în sensul alianței cu Ungaria, D-lor Știrbeiu și Stege, cari mersă la Berlin, imediat după notificarea plebiscitului în Düsseldorf; la tatăl Domnitorului Carol.

Domnitorul spune, că în Berlin comitele Bismarck a primit bine pe trimișii români și i-a sfătuit, că decă Ungaria se va ridica contra Austriei, precum el părea că presupune, ei să nu întârzie, ci să insceneze o energică agitațiune daco-română și să ia parte în contra Austriei.

Totuși Domnitorul rămăsese partisan al Austriei, cum cereau interesele Românilor.

servatori și liberali și democrați și radicali... și ce brumă o mai fi încă. Toți aceia, cari dau precădere poftel de putere asupra patriotismului, se înțelege, că n'au priceput pentru ce s'a născut Liga și nu au aprobat-o și nu o voru aproba-o.

Fiind-că vorbesu de Ligă, mi aducă aminte, că D. ministru de externe a afirmat, că D. Sturdza este în fruntea Ligei. Regretu să o spun, dăr D-sa nu este nici membru în Ligă, necum în fruntea Ligei; nu îi da, afirmîndu această, un atestat, care să-l valoareze în străinătate, căci Liga, trecînd de dușmană a Ungurilor, atestatul președintelui Ligei nu poate avea credință, chiar dacă ar fi D. Sturdza din acei cari se aștepte puterea de la străin.

Adaogă, pentru a deca oă a dice, că Liga nu este iredentistă...

Rog să mi se arate una singură din telegramele ieșite din meetingurile Ligei, de natură de a pune la îndoială înțelepciunea, moderațiunea și cel mai înalt simț politic împăcatu cu situațiunea și a României și a fraților de peste munți.

Și care a fost actul final al marelui meetingu, ce s'a ținut în Bucuresci? A fost o telegramă către M. S. Regele în următoarea cuprindere:

„Nu poate sta indiferent omul lângă casa căruia arde altă casă. Decă n'ar fi decât acest mobil egoist, încă Majestatea Ta ai scusa strigătul nostru de alarmă.

„Dăr Majestatea Ta înțelege totă adîncimea simțirei noastre, cându cutezăm a îndrepta graiul nostru de supuși credincioși către regele nostru, în favoarea unor frați, ce caută să i sdrobescă călcăiul nedreptății.”

„Sire”,

„Lealitate și devotamentu străvechiu și încercat al Românilor din Ardeal și Bănăt către regele și împăratul lor, către dinastia augustă Habsburgică, nu mai este un adăpost al dreptății lor. Măne, apărătorii viteji de la 1848 ai monarhiei Habsburgice, vor fi condamnați la temniță, pentru că înaintea monarhului lor, cu încrederea ce le-o dedea secularul lor devotamentu, au nisuit să mergă să ceră respectul legilor, apărarea dreptății.

„*Majestate, dîceți graiul Vostru de Amical al Majestății Sale împăratului și rege al Austro-Ungariei; spuneți, că pacea Orientului, că pacea lumii stau atârinate de înalta și puternica sa voință.*”

„În ora în care pe un mormînt recent al lui Kossuth se închegă în Ungaria idealuri neîmpăcate cu legile și voința lui, permite-va înjunghierea pe acel mormînt a unei întregi națiuni, devotate tronului habsburgic?”

„În numele umanității, în interesul păcii scumpe a Europei, spre triumful dreptății, trimitem la treptele Majestății Voștre apelul nostru călduros.”

Să-mi arătați, vă rog, decă în aceste acte ale Ligei este o singură vorbă, care să potă da dreptate acuzațiunilor, ce îi se aduse în sinul delegațiunii de la Buda-Pesta și în parlamentul ungurescu. În ce este iredentism? Apoi Apelul la dreptate, adresat în urma marelui meetingu, ținut în Bucuresci de 30, 40 mii omeni? Și acela nu poate cuprinde nici cea mai mică notă iredentisă.

Decă, dăr, cu nici un documentu nu ne puteți proba iredentismul românescu, faptă românescă este, ca să tăceți, când suntem acușati de D. Kálnoky?

Ați lăsat să aibă D. Kálnoky informațiun, ca acelea, cari le da de față în delegațiunea ungurescă. *Cui prodest?* S'ar întreba cine-va. De ce amestecați Liga în luptele dintre D-voștre cu liberali?

Liga a voit și voesce să fie a tuturor, nu a conservatorilor, nu a liberalilor, ci a tuturor Românilor.

Ca să vă țineți la putere, vă asigur, că mai puternic sprijin aveți, rămîndu alipiți de curentul național, de cât să căutați a vă face mână bună în străinătate.

Convocare.

Despărțământul Peșteșu al „Reuniunii învățătorilor români gr. or. de sub districtul „Oradea mare” își va ține adunarea sa cercuală Joi în 9 (21) Martie a. c. (SS. 40 de Muc.) în sala școlii române din Bucea, începîndu dela orele 9 a. m.

Agendele: 1) După chiămarea Duhului Sântu, deschiderea conferinței. 2) Constatarea membrilor prezenți. 3) Incassarea taxelor restante și referada cassarului despre rezultatul pașilor întreprinși pentru incassarea restanțelor și a amendelor pentru absențele neexcusate, conformu concludului luat în această privință. 4) Raportul bibliotecarului, și în legătură cu acesta, luarea pașilor necesari pentru înbogățirea bibliotecii. 5) Prelegeri din istoria naturală; a) Învățătorul localu despre oie. b) Petru Cipou, despre: *grâu*; c) Constantin Murașca, despre feru, ér Stefan Tulvanu reasumă într'un întregu aceste 3 regne. 6) Observări și reflecțiuni. 7) Propunerii eventuale. 8) Eventuale disertatiuni, ce se voru însinua la presidiu înainte de începerea ședinței. 9) Compunerea programei, numirea locului și a timpului pentru adunarea proximă. 10) Încheiere.

Din ședința comitetului reuniunii, ținută în Tileagdă, la 27 Ianuarie (8 Febr.) 1895.

Avamă Igna,
preș. desp.

Iosif Crainic,
notarul I.

ECONOMIA.

Zăpada și ierna.

Vara trecută ni-a lăsat ca moștenire mai multă secetă, decât umezălă, ceea ce a împedecat pe multe locuri creșterea regulată a ierbei și prin această recolta fînului, ba pe unele locuri chiar și rodirea cucuruzului. Urmele secetei se simt acum pe acele locuri, deoarece se anunță, că e fîn și cucuruz puțin. Tîmna trecută, la rîndul ei, a lăsat pe câte-va locuri o brumă timpurie, care a împedecat în mod păgubitor dezvoltarea și cîcerea regulată a fasolei și a cucuruzului, așa că o parte din acestea său că au fost nimicite, său că au rămas necoapte de ajuns, încât nu se pot consuma.

După culesul cucuruzului érași a urmat o secetă mai îndelungată până pe la Crăciun, care numai din când în când a fost întreruptă de câte puțină zăpadă.

În urma acestei secete, pe unele locuri s'au înmulțit șorecii de câmp așa de tare, încât au distrus o parte însemnată a sîmînturilor de tîmna, ba e temere, că de nu voru mai peri acum preste iernă și de voru continua cu distrugerea și la primăvera viitoare, sîmînturile voru fi aproape totalu nimicite, așa că la primăvera voru trebui arate din nou pămînturile, spre a-le sîmîna ca sîmînturi de primăvera.

Anul acesta s'a început cu zăpadă mare, care în zilele din urmă mai ales, pe multe locuri este aproape de un stat de om, așa că locuitorii mai multor comune nici nu au putut comunica unii cu alții mai multe zile de arîndul, ér comunicațiunea pe liniile ferate a fost de mai multe ori întârziată său chiar întreruptă.

Zăpada de altmintrelea este de o însemnată deosebită, nu numai din punctu de vedere al plugăritului, ci și al sănătății; ea acopere, ca și un vestmînt, sîmînturile de tîmna, ca să nu le strice și nimicescă frigul, înghetul și vînturile reci; adună și aduce pe pămîntu materii nutritive din aer; adună și ține cantități mari de apă în pămînt; pe timpu de secetă și în căderea ei, curăță aerul de microbii bîlelor lipiciose.

Acestea le sciu foarte mulți și din plugarii noștri, pe cari îi aușim adese-ori spunându, că cu cât ierna e mai cu multă zăpadă și mai friguroasă, cu atât și vara e mai călduroasă și roditoare, căci precum e ierna, așa-i și véra de cele mai multe-ori. Când se facu de tómnă unele arături pentru séménaturile de primăveră, atunci pământul arat se mai ingrașă și direge, în decursul iernei, de zăpadă și inghețu.

După nenumărate cercetări s'a adevărit, că zăpada, în căderea ei prin aer, adună azotul (aerul îndușitor) din atmosferă și-l coboară pe pământ, pentru a servi la nutrirea plantelor. Azotul contribuie la nutrirea plantelor sub două forme: sub formă de amoniac, prin foi, și sub formă de acid nitric (leșiă) prin rădăcină. Aerul atmosferic e compus din patru părți azot și numai a cincea oxigena (aer dător de viață).

Zăpada căduță în timpul din urmă, când se va topi, va sătura bira pământul de apă, așa că el se va pute împotrivi mai bine eventualelor secete, de cari de câțiva ani încóce n'am rămas scutiți. Numai de-ar fi această zăpadă mare se se topescă încet și pe rând, căci de se va topi dintr'odată și grabnic, se vor vërșa apele și vor face mari stricăciuni în séménaturile de tómnă.

Aci e locul de a mai aminti, că inghețul și frigul ajută și la descompunerea sărurilor și leșiilor din pământ, pe cari le absorbă plantele cu ajutorul rădăcinilor.

Vântul încă este de o însănătată deosebită pentru clima unei țări, deóre-ce el încă curăță aerul de séménța bólelor lipiciose, adună norii, ca să plouă, și apoi éráș și risipește, ca să se facă timp frumos și senin.

Zăpada și ierna de astu timp, pe lângă altele, credem, că va da o aspră, dér vrednică lecțiune, acelor dintre plugarii noștri, cari duc lipsă de fén și cari pórtă economia lor totu așa, după cum s'au pomenit din moși-strémoși, fără a mai cerca unele îmbunătățiri pentru cultura ténatelor naturale, ca adecă să le mai grape, canalizeze, ude, sémene séu lăzuescă primăveră, ca să póta produce fén mai mult și mai bun, și cari nu voescă a cerca primăveră măcar de a séména câteva chilograme de trifoiu roșu în cutare holdă cu pământ mai umed, care până la secere crește și se desvóltă la umbra holdelor, așa de frumos, încatu după secere se póte cosi cu miriștea dimpreună, ca nutreț bun pentru vite iernă.

Lipsa nutrețului din ierna această, precum și prețului scăduț al vitelor mai de rând, vor servi de învățatură pentru plugarii noștri și din acelu punct de vedere, ca în viitor să caute a ierna vite mai puține, dér mai bune și de un soi mai ales, cari, ori și când, au un preț mai mare și mai bun, ca ce-lealalte.

I. Georgescu.

Cățelul și bou.

- Fabulă -

Unu cățelșu de brațe din greu ințonatu Védendu unu bou undeva... de-amar și [ani mâncatu, Că róde la ogringii, ce puși isu la picioare, Cam astfel ilu grăiesce cu vorbe pișcătore: — „Să-ți fiă bună pofta, O! bou măria ta, Măncarea, védú că-i bună, ba prea de [séma ta, Și bine îți priesce, te-areți din dungă 'n [dungă, Căci nu ai séu în tine unu fereștrău se [ungă“...

Și boulu 'i răspunde, Domolu cu vorbe blânde: „De-aréti precum mé veđi tu“ — a face [alta nu potú, Și rea de 'mi-e mánccarea, l'a asta vina nu [portú. Pentru mánccare bună lucrát'am eu din [greu, Și mai puțin dreptú tu ai sé mé vorbesci [de réu; Căci trailu téu celu dulce, la ce elú s'ar [alege Dēcă aceste óse totú lucrulu n'ar direge? Și pitá albá, móle din ce óre ți-ar cóce, Dēcă cerbicea nóstrá la brezde n'ar întórcé? Cu carne, óse grase, cum tu te-ai îndopa, Hulitulú néamú alú nostru de n'ar mai [esista?... ..Báiete fără minte, în calea ta tu du-te, Páharéle suntú pline nu trebe mai umplute. În lume desú se 'ntéplá bajocoritú sé fii Chiar de cátrá aceia, pe care tu îi ții. Koevari.

Glume și povești,

de Dumitru Stăncescu.

În cojoc.

Se întórcé țiganulu dela tégú. Țigancá și dancu îi eșirá înainte sé vađa, ce le-a adusú. Țiganulu nu le adusesé nimicú — Aoleo!... începurá a se jelui țiganu toți, că nuse ținuse de vorbá, — că elú le făgăduise, că le aduce câte ceva. — Lasá, lasá, nu mai țipați, că era sé vé aducú unú cojocú, nou noulețú; și era cusutu cu roșu și cu albastru de îți lua vederile, dér m'a fostú frică de pécatú. — Da de ce, mé teteo, sări unú danc de colo. — Iaca de ce... Apoi în cojocú sta unú Rumánú cu o măciucá, ca sé nu-lú lase sé fugá.

Nu-mi plăcea.

Unu țiganú se mutase dintr'unú satú, unde se născuse, și unde crescuse de sé făcuse omú, și se dusesé de sé statornicise într'altú satú mai departe.

Intr'o ți se întâlnește cu unú sáténú din satulú de unde plecase.

Ála ilú întrébá:

— Dér la ce fugiști, méi țigane, din satú dela noi, de unde te născuși, unde îți aveai párinții îngropați?... — Nu-mi plăcea apa, vere. — Ce vorbá e aia?... Álórlați ómení cum le place și nu mai ȓicu nimicú nicí unulú?

— Apoi háia o fi avéndú după ce s'o bea, dér mie imi ciorăiau mașele, de nu mai sciamú pe unde eramú.

Popa și Cazacii.

Unu popá își cumpérase dela tégú o páreche de cisme, și le pusesé în picioare și plecase spre casá.

Pe cale fiindú cismele noi, s'a datú omulú la marginea unei gáre și s'a scosú una, care ilú stríngea mai tare și pe urmă a mai statú de s'a odihnitú.

Pe când se odihnea elú, écá doi Cazaci în zare, că era pe vremea, când se făcu resbelulú, de era țera plină de pustii de Muscali.

Cazacii, cum se mai apropiară de popá vėđurá, că avea cismele noi și începurá a se face, că se cértá apropiindu-se de elú. Ér când ajungú alături de totú, se iau la bátaie cum se cade.

Popa, omú bunú, a începutú la ei cu blândețe:

— Mai, filorú, ce aveți de vé báteți așa, că nu séde frumosú.

Și așa, și pe dincolo, până au statú Muscalii din bátaie.

Unulú din ei:

— Cum sé nu 'lú batú párinte, că a ȓisú, cá dumnéna, auđi, ai sése degete la unú piciorú.

— O, dómne! ȓise popa, apoi bine, pentru asta trebuia sé vé báteți?... La ce n'ați venitú sé mé întrebați?... Écá stați sé vé arátú, că am numai cincí, ca totú omulú.

Și 'și scóse popa obiala, cu care își ținuse piciorulú înfășuratú și le arátá.

— Veđi mé, veđi, când 'ți-am spusú, că are numai cincí, a ȓisú Cazaculú álálaltú.

— Da nu la piciorulú ásta; la álálaltú, a răspunsú álálaltú Cazacú.

— Sé vé arátú și acolo, ȓise popa, numai sé nu vé védú báttându-vé.

Și 'și scóse popa și cisma din piciorulú álálaltú și le arátá, că are totú cincí degete.

Atunci álú ce ȓicea, că spusese, că are numai cincí, a începutú a înjura pe álú ce ȓisese, că are sése; ála nu s'a lăsatú și a pusú mána pe o cismá a popii și a începutú a-i cára cu ea. Ásta s'a repeđitú și elú la cisma de a doua și a începutú a da și mai tare, de a pornitú la fugá álú dintáiu.

Și fugí, și fugí și ásta după elú; s'au totú dusú cu cismele bietului popá, și duși au fostú, că nu s'au mai întorsú, ér popa după, ce a așteptatú până séra, și-a pusú și elú cismele ale vechi în picioare și s'a întorsú acasă cum plecase.

Căendarulú séptémánei.

FEBRUARIE are 28 ȓile. FAUR.

Table with 3 columns: Dile, Călend. Iul. v., Călend. Gregor. Rows include Dum. 12 Sf. P. Melet. ar., Lun. 13 Cuv. Pár. Mart., Mar. 14 Cuv. Pár. Axent, Mer. 15 Sf. ap. Onisim, Joi. 16 Sf. Mart. Pamfilii, Vin. 17 Sf. M. Teod., Tir., Sáb. 18 Sf. Leon pp. Ro.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 20 Febr. n. 1895.

Table with multiple columns: Sémínțe, Sémínțe vechi ori nouă, Producte div., and various sub-columns for quality and price per 100 chilogr.

Cursulú loserilorú privati

din 20 Febr. 1895

Table with 2 columns: Cursulú loserilorú privati, showing values for various banks and currencies like Basilica, Creditú, Clary 40 fl. m. c., etc.

Bursa de Bucureșái

din 20 Februarie n. 1895.

Table with 4 columns: Valori, Do-béndá, Scad. cup., Cu banl gata. Rows include Rentá románá perpetuá 1875, Banca Rom. ult. div. fr. 12.81, Banca Națion. ult. div. 86., etc.

SCOMPTURÍ:

Table with 3 columns: Banca naț. a Rom., Avansuri pe efecte, Casa de Depuneri, Londra, Viena, and their respective exchange rates.

Prețurile cerealelor din piața Brașovú.

Din 22 Februarie st. n. 1895

Table with 3 columns: Măsurá séu greutatea, Calitatea, Valutaa triad. Rows include 1 H. L., 1 kilá, 100 kil., and various grain types like Gráu mijlociu, Gráu mestecatú, etc.

Tégulú de rimátori din Steinbruch.

La 18 Februarie n. 1895

Starea rimátorilorú a fostú de 103,8C4 capete, la 19 Februarie au intrátú 1184 capete și au eșitú 1265 ré cánéndú la 20 Februarie unú numérú de 103,728 capete.

Se notézá marfa: ungréscá veche, grea dela 47.— cr. până la 48.— cr. marfa ungréscá tinerá grea dela 49.— cr. până la 50.— cr., demijlocú dela 47.— cr. până la 48.— cr. ușórá dela 47.— cr. până la 48.— cr.

Marfa țéránéscá grea dela 46.— până la 47.— cr. de mijlocú dela 46.— cr. până la 47.— cr. ușórá dela 47.— cr. până la 47.1/2 cr.

Cursulú pieței Brașovú.

Din 23 Februarie 1895.

Table with 3 columns: Banonote rom. Cump., Argint román. Cump., Napoleon-d'ori Cump., Galbeni Cump., Ruble rusescei Cump., Márei germane Cump., Scria. tonc. Albina 5%, Lire tarcescei Cump., and their respective values.

Proprietarú: Dr. Aurel Mureșianu.

edactorú responsabilú: Gregoriu Maiorú.

„Albina“, Institut de credit și de economii, Sibiiu.

A XXII-a încheiere a Conturilor cu 31 Decembre 1894.

CONTUL BILANȚULUI.

Active.		Pasive.	
	fl. cr.		fl. cr.
Cassa în număr	82,640.31	Capitalul social:	
Monete și cupoane	4,527.86	3000 acțiuni à fl. 100	300,000.—
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	11,792.30	Fondul de rezervă al acționarilor	100,000.—
Cambii de bancă	3,032,809.55	Fondul special de rezervă	126,054.96
Împrumuturi ipotecare	1,894,836.62	Fondul de pensii al funcționarilor	80,811.96
Credite personale	1,013,941.17	Depuneri spre fructificare	4,945,227.09
Credite cambiale cu acoperire hipot.	532,123.70	Scrisuri fonc. cu 5% în circulațiune	1,251,000.—
Credite de cont-curent	127,393.29	„ „ „ „ în corone în circul.	500,000.—
Avansuri pe efecte publice	70,959.40	„ „ eșite la sorți în circulațiune	19,600.—
Credite ficse	24,789.70	Cambii de bancă reescomptate	583,220.95
Împrumuturi pe produse	27,010.40	Avansuri dela banca austro-ungară	125,000.—
Casa institutului, realități dela gara Brașov și div. realități de vânzare	182,717.77	Diverse conturi creditore	225,478.46
Efecte publice	1,047,704.13	Dividende neridicate	1,501.—
Efectele fondului de garanță al scris. fonc.	209,133.50	Interese anticipate pro 1895	64,028.17
Efectele fondului de pensii al funcționarilor institutului	81,000.—	Profit net	121,667.94
Mobilier	5,794.37		
după amortisare de	580.05		
Interese restante și diverse conturi debitoare	94,996.51		
	8,443,590.53		8,443,590.53

CONTUL de PROFITURĂ și PERDERI

Eșiri		Venituri.	
	fl. cr.		fl. cr.
Interese:		Interese:	
pentru depuneri spre fructificare	222,784.48	dela cambii de bancă	188,715.93
„ sorisuri fonciare	77,515.12	„ credite personale	91,015.86
„ împrumuturi luate pe efecte	14,084.83	„ împrumuturi ipotecare	129,792.29
Spese:		„ efecte publice	45,319.42
Salarie	38,297.65	„ Credite cambiale cu acoperire hipotec.	33,331.35
Bani de cuartir	4,985.—	„ credite de cont-curent	4,667.72
Imprimate, registre, porto diverse	12,636.53	„ avansuri pe efecte	4,841.47
Marce de prezentă	1,710.—	„ credite ficse	1,630.02
Contribuțiune:		„ împrumuturi pe produse	1,627.02
directă	12,117.98	Chiria	10,913.09
10% dare la interesele dela depuneri	22,278.49	Provisiuni	15,697.62
Amortisare din mobilier	580.05	Profit la moneda	1,106.28
Profit net	121,667.94		
	528,658.07		528,658.07

Sibiiu, 31 Decembre 1894.

I. Hannia m. p.,
membru al direcțiunii.

Șulțiu m. p.,
membru al direcțiunii

Cosma m. p.,
director executiv.

Iosif Lissai m. p.,
comptabil-șef

Subsemnatul comitetu amă esaminatū conturile presente și le-amă aflatū în deplină regulă.

Sibiiu, 18 Februarie 1895.

Comitetul de supraveghiere:

Dr. A. Brote m. p.

Dr. Ilarionu Pușcariu m. p.

Dr. Beu m. p.

Ioanū Crețu m. p.

St. Stroia m. p.

Henneberg-Seide

— nur ächt, wenn direkt ab meinen Fabriken bezogen, — schwarz, weiß und farbig, von 35 kr. bis fl. 14.65 p. Meter — glatt, gestreift, kariert, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. farben, Dessins etc.), porto- und steuerfrei ins Haus. Muster umgehend. Doppeltes Briefporto nach der Schweiz.

Seiden-Fabriken

G. HENNEBERG
(k. u. k. Hofl.) Zürich.

Suferințe de peptu,

Tusa, cum și tôte bólele, catarate de ale canalului de respirație, gâtjeju plămâni, greutate de respirație, Astma, flegmă, tuse măgărescă, răgușelă, gâdilitoră la gât, început de tuberculosă, se pot depărta mai bine și mai ușor cu întrebunțarea renumitului și după prescripția medicală preparat și recomandat Ceaiu Sf. George pachetă à 50 cr. și praful care aparține ceaiului prafu Sf. George, cutia à 20 cr. împreună cu prescrierea întrebunțării. Succesul se simte după câte-va zile. Mai puțin de 2 pachete nu se trimetă. La trimetere cu posta 20 cr. mai mult pentru pachetarea și espediatu.

Tôte comandele sunt a se adresa direct la St. Georgs-Apotheke. Wien, V/2 Wimmergasse 33.

Să se trimită prețul înainte cu mandat postal.

TINCT. NERVI TONICA

Elixir de nerve al prof. Dr. LIEBER.

Veritabil numai cu marca de contravenție crucea cu ancora.

Preparat după prescripție medicală oficios legalisată în farmacia M. Franta, Praga. Acest preparat este de multă ani cunoscut ca uru mijlocu forte probat contra slăbiciunii, bătaie de inimă, dureri de spinare, de capu, mistuire rea etc. — La cerere se dă prospect gratis. — 0 sticlă 1 fl., 2 fl. și 3 fl. 50 cr. Pentru bolnavi de stomac se recomandă Picăturile de stomac Sf. Iacob, ca léctu bunu recomandat de medic. Sticlă 60 cr. și 1 fl. 20 cr.

se vindecă cu **Hydrops-Essenz.** In totu stadiulu bólei vindecare sigură și iute. Cură greșită eschisă. Pentru succes se garantează. Domnilor medic se recomandă întrebunțarea. Pentru deplină însănătoșare este suficientă 1—2 sticle cu 3 florini. Depou principalu

Farmacia „SALVATOR“ Presburg.

In farmaciile din Brașov: Ed. Kugler, Carl Schuster, Victor Roth; Sibiiu: Wilhelm Moricher, C. J. Molnar; Cluj: Székely Miklós și mai în tôte farmaciile.

In tôte țările scutitū prin lege, pentru Austro-Ungaria marca înregistrată Nr. 460/1.

Dr. pharmaciae Carol Schuster.

Odeur de Nou, celu mai plăcut mirosu de bradū, curăță aerulu din odaie și întăresce organele de respirațiune, celu mai alinătoru remediu pentru bolnavi și inevitabil pentru odăile copiiloru.

Syrup și pastille de Nou, oferă escelente serviiu pentru tuse, pentru regușeală, și pentru afecțiunū catarale ale organelorū de respirațiune.

Lanolin Creame, cel mai bun remediu, pentru fineța și albirea mânălor.

Depoulu generalu la farmaclu în Tergulu grâului.

592,8—14

E. Mansberger

ceasornicar

Brașovū, strada Porți Nr. 32.

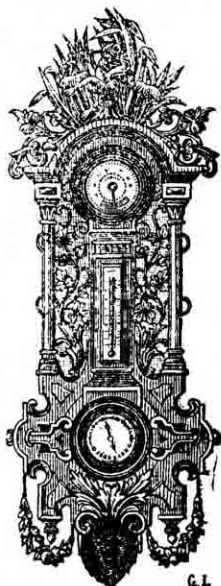
Recomandă **depositulu** seu bine asortatū de **ceasornice de buzunar** din Helveția, precumū și tôte felurile de **ceasornice de părete, pandule, ceasornice deșteptătoare,** etc.

Cu prețuri ieftine și garanță reală.

Reparaturī

se efectuează consciințios, prompt și ieftin.

Nr. 603 9—12.

Invitare la abonamentu!

Cu 1 Ianuarie 1895 se începe unū nou abonamentu

la

„VATRA“ fóia ilustrată pentru familie.

„VATRA“ indeplinindū tôte condițiunile cerute unei foi ilustrate pentru familie, fiind redactată cu multă îngrijire de unū din cei mai aprețiați scriitorū români, avend totū-déuna unū sumarū bogatū, variatū și instructiv, pe lângă o sumă considerabilă de ilustrațiuni splendidū reușite, dintre cari o mare parte originale, referitoare atât la istoria nemului românescū, câtū și la artele, industria și evenimentele insemnate de actualitate din țeră și pe undea locușenū Români; **este cea mai răspândită revistă ilustrată și ocupă I-ulu locū în literatura beletristică română.**

„VATRA“ apare de 2 ori pe lună, în fascicule întregi, de câte 4 colū mari 4°, tipărite luxosū pe hârtie extra-velină.

Pentru Austro-Ungaria:

Costulu abonamentului pe unū anū este . . . fl. 12

„ Cei ce doresou a se abona, suntū rugați să binevoiescă a trimite costulu abonamentului, prin mandatū postalū la librăria editore, C. Sfetea, Bucuresci, căci „Vatra“ nu se trimite de cătū celorū cari plătesc abonamentul înainte.

Colecții din anulū I. alū „Vetrii“ se mai găsesou broșate cu 12 fl., luxos legate cu 13 fl., ér' numai scórțele cu fl. 1.50.

600,11—30

„VICTORIA“

Institutul de credit și economii în Arad.

Convocare.

Domnii acționari prin această se invită conform § 17 din statutele institutului la

VII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Arad la 10 Martie 1895 st. n. la 10 ore înainte de amiază în localitățile institutului (calea Arhiducelui Iosif Nr. 24).

OBIECȚELE.

1. Raportul direcțiunii, bilanțul anului 1894 și raportul comitetului de supraveghiere.
2. Stabilirea bilanțului și distribuirea profitului curat.

3. Proiectul de statute pentru fondul de pensii al funcționarilor.

4. Investirea contabilului-șefu Savu Raicu cu dreptul de a signa firma.

5. Alegerea de trei membri în direcțiune.

6. Alegerea comitetului de supraveghiere.

Domnii acționari cari doresc să participe la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiat în sensul §. 22 al statutului, sunt rugați a-și depune actiile eventualu dovedile de plenipotență la cassa institutului, cel puțin cu 24 ore înainte de adunarea generală.

Arad, în 14 Februarie 1895.

Direcțiunea institutului.

Activ.	Bilanț pro 1894		Pasiv.		
	fl.	cr.		fl.	cr.
Cassa în numărare	24.221	60	Capital social: 3000 acțiuni à fl. 100.	300.000	—
Bon în Giro-Conto	123	95	Fondul de rezervă al acționarilor	73.521	45
Cambii în portofoliu	675.033	77	Fondul de pensii	3.206	22
Imprumuturi hipotecari	269.946	—	Depuneri spre fructificare	640.685	16
Avansuri pe efecte	11.905	—	Diverse conturi creditore	5.711	74
Realități:			Dividende neridicate	509	—
Casa institutului: Str. Arhiducelui Iosif Nr. 2.	59.315.10		Contribuție după inter. depuneri sem. II.	1.463	41
B. Választó Nr. 32.	2.032.30	61.347	Interese anticipate pe 1895	10.901	60
Efecte proprii	4.125	21	Profit transpus din 1895.	273.633	
Diverse conturi debitoare și inter. rest.	25.555	44	Profit net	38.784	49
Mobilier	2.805.22				
după amortisare de 10%	280.52	2 24			
	10.747.83	07		10.747.83	07

Arad, 31 Decembrie 1894.

Oncu m. p.
directorul executiv.

S. Raicu m. p.
comptabil-șefu.

Direcțiunea:

Georgiu Lazaru m. p. Dr. Vuia m. p. Papp m. p. Karátsonyi m. p. Ciorogariu m. p.

Subsemnatul comitetu amu esaminat contul prezentu și l'amu aflatu esactu:

Arad, 14 Februarie 1895.

Comitetul de supraveghiere:

Nic. Marcu m. p. Petru Truția m. p. Georgiu Feieru m. p. Vasiliu Popp m. p.

Ajutoru grabnicu și siguru

pentru
SUPERINTE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!
Mijlocul cel mai bun și eficace pentru menținerea sănătății, curățirea sucurilor precum și a sângelui și pentru promovarea unei misurii bune este deja pretinderea cunoscută și plăcută

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acest balsam preparat cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tămăduitoare se dovedește că forte folositor în contra tuturor greutăților de misticare căr-cel de stomach, lipsa de apetețu, rigăleți, congestiunilor, haemorrhidelor etc. etc. In urma eficacității sale a devenit acest balsam acum unu singuru și doveditu **medicamentu de casă popular.**

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.
Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziția!

FIȚI ATEȚI!!!

Spre a evita înșelătorii, faceți pe fiecare atenție, că fă-care sticlă cu Dr. Rosa's Lebens-Balsam, care singuru numai de mine este preparat după rețeta originală, este învârlită în hârtia grosă albastră, care poartă în limba ei inscripția: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din farmacia „Zum schwarzen Adler“ B. Fragner, Prag, 205-34 în limba germană, boemă, ungară și franceză, și cari suntu provăpate cu alăturata marcă a fabricii luată sub scutul legat.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabilă se pôte procura numai în
Depositulă principălu ală producătorulu

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“ Prag 205—3.

In Budapesta: la farmacia I. von Török

Tote farmaciile din Brașov, precum și tote farmaciile mai mari din monarhia Austro-ungară au depositu din acestu balsam de viață.

Totu de acolo se pôte avea:

Alifa de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haushalts)

unu medicamentu siguru și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscutu în contra tuturor inflamațiunilor, rănilor și umfăturilor.

Acesta se întrebunțează cu succesu siguru la inflamațiunilă, la stagnațiunea lap-tei și înțărarea țefelor cu ocaziunea înțărării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturi la unghie, la paravrii ulceratiunilă la degete, la intărburi, umfăturilă, tumorea glandulelor limfatice, lipume etc. — Tote inflamațiunile, umfăturilă, intărburi se vindecă în timpulu celu mai scuru; la casuri iuse, unde s'a formată deja puroiul, absorbă baba și o vindecă în timpulu celu mai scuru fără durere.

In cutiōre a 25 și 35 cr.

Fiți atenți!

De-ore-ce alifa de casă universală de Praga se învârlită forte desu, faceți pe fă-cine atenție, că singuru numai la mine se prepară după rețeta originală. Acesta este nu-mai atunei verticabilă, decât cutiōr-le din me-alu galbinu, în cari se pune, suntu înfășurate în hârtia roșie pe care se află tipărită în 9 limbi explicațiunea cum se se întrebunțeze, împachetate și în cartōne vinete, — cari suntu provăpate cu marca fabricii de mai susu.

Balsamū pentru auđu.

(Gehör-Balsam)

Celu mai probatū și prin multe încercări celu mai tēmnicu medicamentu pentru vindecarea auđului greu și spre redobândirea auđului perdutu. I Flacon i fl.

ANUNCIURI

(inserțiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscrise, administratiuni. In casulu publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădemēntu, care crește cu câtu publicarea se face mai de multe-ori.

Numere singurate

din „Gazeta Transilvaniei“

à 5 cr. se potu cumpăra în

librăria Nicolae Ciureu.

Administratiunea

„GAZETEI TRANSILVANIEI.“